

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Dışişleri Bakanı Sayın Hakan Fidan** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.
Saygılarımla.

Özgül SAKİ
İstanbul Milletvekili

Ortadoğu'da ABD ve İsrail'in İran'a yönelik saldırılarıyla tırmanan savaş, yalnızca devletler arası bir gerilim değil; göçmen işçileri en kırılgan kesim haline getiren derin bir toplumsal kriz yaratmıştır. Bu krizin en ağır yükünü, Körfez ülkelerinde güvencesiz ve işverene bağımlı koşullarda çalışan emekçiler taşımaktadır.

İnsan Hakları İzleme Örgütü, Uluslararası Göç Örgütü ve Uluslararası Kölelik Karşıtı Örgüt raporlarına göre, savaşın en ağır bedelini göçmen işçiler ödemekte; sivil kayıpların önemli bir kısmını bu kesim oluşturmaktadır. Sivil altyapılara yönelik saldırılar, ulaşım ve ekonomik faaliyetlerdeki aksama ile on binlerce uçuşun iptali, binlerce işçinin ülkelerine dönemeyerek fiilen mahsur kalmasına yol açmıştır.

Körfez ülkelerinde işçileri işverene bağımlı kılan emek rejimi bu tabloyu daha da ağırlaştırmaktadır. Pasaportlara el konulması ve ülkeden çıkışın işveren iznine bağlanması, savaş koşullarında dahi işçilerin hareket özgürlüğünü ortadan kaldırmakta ve fiilen bulundukları ülkelerde tutulmalarına neden olmaktadır. Bu durum, kriz anlarında derinleşen bir sömürü ve korunmasızlık düzenine işaret etmektedir.

Bu çerçevede, Suudi Arabistan'da Baytur İnşaat'a bağlı Mekke Masar projesinde çalışan işçilerin durumu, krizin en somut örneklerinden biridir. Yaklaşık 150'si Türkiyeli olmak üzere 1000'e yakın işçinin aylarca ücretlerini alamadığı; şirketin faaliyetlerini durdurduğu; yüzlerce işçinin alacaklarını tahsil edemediği; oturma izinlerinin yenilenmediği ve işçilerin temel ihtiyaçlara erişimde ciddi sorunlar yaşadığı yönünde güçlü bilgiler bulunmaktadır. Hak arama girişimlerinin baskı ve gözetimle karşılandığı da ifade edilmektedir.

İşçilerin "Burada kaldık, hareket edemiyoruz" sözleri, yaşananların yalnızca bir ücret sorunu değil; doğrudan özgürlük, güvenlik ve yaşam hakkı meselesi olduğunu açıkça ortaya koymaktadır. Bugün birçok işçi hem ücretini alamadığı hem de ülkeden ayrılamadığı bir durumda, fiilen zorunlu bekletilme koşulları altında yaşamaktadır.

Türkiye'nin Körfez ülkeleriyle kurduğu ekonomik ilişkiler ve Türk müteahhitlik firmalarının bölgedeki faaliyetleri dikkate alındığında, bu tablo Türkiye açısından doğrudan bir sorumluluk alanı yaratmaktadır. Buna rağmen bölgede mahsur kalan Türkiyeli işçiler için hızlı ve etkili bir müdahalenin hayata geçirilmediği yönünde ciddi eleştiriler bulunmaktadır.

Dolayısıyla Baytur İnşaat örneğinde somutlaşan bu durum, yalnızca tekil bir şirket sorunu değil; Türkiye'den yurtdışına taşınan emeğin hangi koşullarda çalıştırıldığını ve devletin yurttaşlarını koruma yükümlülüğünü ne ölçüde yerine getirdiğini ortaya koyan yapısal bir sorundur.

*Bu nedenle söz konusu durum, acil müdahale gerektiren bir krizdir. Türkiyeli işçilerin haklarının güvence altına alınması, birikmiş ücretlerinin ödenmesi ve isteyenlerin güvenli biçimde ülkelerine dönmesinin sağlanması devletin ertelenemez sorumluluğudur. Aksi durumda ortaya çıkan tablo, yalnızca bir ihmal değil; Türkiyeli işçilerin emeğinin ve yaşamının ulusötesi sermaye düzeni içinde bilinçli biçimde korunmasız bırakılması anlamına gelmektedir. Bu durum, siyasi iktidarın yurttaşlarını koruma yükümlülüğünü yerine getirmediğini açıkça ortaya koymakta ve doğrudan bir siyasal sorumluluğa işaret etmektedir.

Bu bağlamda;

1. Suudi Arabistan'da Baytur İnşaat'a bağlı Mekke Masar projesinde çalışan ve yaklaşık 150'si Türkiyeli olan işçilerin fiilen mahsur kaldığı bilgisi doğru mudur?
2. Bu işçilerin ülkeden çıkış yapamadığı, pasaport ve hareket özgürlüklerinin fiilen kısıtlandığı yönündeki iddialar hakkında Bakanlığınızın bilgisi var mıdır?
3. Söz konusu Türkiyeli işçilerin derhal ve güvenli şekilde tahliyesine yönelik hazırlanmış somut bir kriz planı var mıdır? Varsa, neden bugüne kadar uygulanmamıştır?
4. Baytur projesinde çalışan işçilerin ülkeden çıkışlarının sağlanması için Suudi Arabistan makamları nezdinde yürütülen diplomatik girişimler nelerdir?
5. Türkiye'ye dönmek isteyen Baytur işçilerinin sayısı kaçtır? Bu işçilerden bugüne kadar kaç kişi fiilen tahliye edilmiştir?
6. Bakanlığınıza bağlı ilgili konsolosluklar, bu işçilere yönelik barınma, gıda, sağlık ve hukuki destek sağlamak üzere hangi somut adımları atmıştır?
7. İşçilerin "burada kaldık, hareket edemiyoruz" şeklindeki beyanları karşısında Bakanlığınızın acil kriz müdahale mekanizmasını neden devreye sokmadığı değerlendirilmektedir?
8. Savaş koşullarında açık alanlarda çalışmaya devam eden Türkiyeli işçilerin can güvenliği için herhangi bir risk analizi ve koruma planı yapılmış mıdır?
9. Körfez ülkelerinde benzer koşullarda bulunan diğer Türkiyeli işçilerin sayısı nedir? Bu işçiler için genel bir tahliye ve koruma stratejisi oluşturulmuş mudur?
10. Türkiye Cumhuriyeti, yurttaşlarının savaş koşullarında fiilen tutulmasını engellemek amacıyla uluslararası düzeyde bir girişim başlatmayı planlamakta mıdır?